T. C.
DANIŞTAY
Onikinci Daire

TAM YARGI DAVALARI

Esas No : 1972/3218
Karar No : 1975/279

Davacı : Avni Altıner.

Vekilleri : Av. Süleyman Çanga
: Av. Süveyda Tansel

Davalı : Turizm ve Tanıtma Bakanlığı

Vekili : Av. Kudret Suner

Davanın Özeti : Danıştay Onikinci Dairesince verilen 17.1.1972 günlü ve E : 1969/2164 K : 1972/143 sayılı iptal kararı gereğinin yerine getirilmemesi nedeniyle uğradığı 40.000 lira manevi zararın tazmini ve basın şeref kartı isteminin reddi yolunda Basın Yayın Genel Müdürlüğünce tesis olunan 24.10.1972 günlü ve B/70 - 3040 - 4737 sayılı işlemin iptali isteminden ibarettir.

Savunmanın Özeti : Danıştay Onikinci Dairesince verilen iptal kararı üzerine müracaatın yeniden incelenmesi için Basın Şeref Kartı Komisyonuna yapılan havale ve bu komisyonca alınan karara Basın Yayın Genel Müdürlüğünün uymasının Anayasanın 114 üncü maddesinin hükmü gereği olduğu, davacının uğraşısının belirgin niteliğini ders araç ve gereçleri imalatı, ticaret ve ithalâtı teşkil ettiği, bunların sarı basın kartını almayı dahi engellediği, davacının sarı basın kartını müktesep haktan yararlanarak aldığı nedenleriyle davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Raportör Yaşar Eroğlu'nun Düşüncesi : Anayasanın 132 ve 521 sayılı Danıştay Kanununun 95 inci maddesine göre dairemizin 17.1.1972 günlü ve E : 1969/2164 K : 1972/143 sayılı iptal kararının amaç ve gereklerine uyulmadan tesis olunan işlem yok hükmünde bulunduğundan davacının bu işlemin iptali istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına, tazminat isteminin ise Anayasanın ve Danıştay Kanununun yukarıda belirtilen maddelerinin hükümleri uyarınca heyetçe takdir olunacak miktarda kabulü gerektiği düşünülmektedir.

Kaunsözcüsü Sevim Settar'ın Düşüncesi : Dava, Danıştay 12 nci Dairesinin 17.1.1972 gün ve 143 sayılı kararı uyarınca kendisine basın şeref kartı verilmesi için davacı tarafından yapılan müracaatın reddi yolundaki işlemin iptali ve 40.000 lira manevi tazminata hükmolunması talebiyle açılmıştır.

Davacı, Danıştay kararına idarece uyulmamak suretiyle Anayasanın 132 nci maddesinin ihlâl edildiğini iddia etmekte, davalı ise Anayasanın 114 üncü maddesinin 2 nci fıkrasındaki «idari eylem ve işlem niteliğinde yargı kararı verilemiyeceği hükmü karşısında, Danıştay kararının, komisyon kararının iptali dışında bir hukuki sonuç doğuramıyacağı

Scanned by CamScanner

konunun esasının komisyonca yeniden incelenerek talebin redle sonuçlandırılmasında kanuna aykırılık bulunmadığını ileri sürmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının basın şeref kartı verilmesi için 3.1.1967 tarihinde yaptığı müracaatın reddine ilişkin komisyon kararının Danıştay 12 nci Dairesinin 17.1.1972 tarih ve 143 sayılı kararıyle iptal edildiği ve iptal kararının uygulanması için davacının 16.3.1972 tarihinde vaki müracaatının komisyonun 15.8.1972 tarihi kararıyle reddolunduğu anlaşılmıştır.

521 sayılı Kanunun 95 inci maddesi uyarınca, idare, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 132 nci maddesi gereğince Danıştay ilâmlarının icaplarına göre işlem veya eylem tesis etmeye mecbur olduğuna göre, davacının bu konudaki müracaatı üzerine komisyonca verilen karar muhtevası ile yüksek 12. Dairenin verdiği iptal kararının gerekçesi birlikte mütalâa edildiğinde, dava konusu işleme mesnet komisyon kararının onu yoklukla malûl kılacak derecede, iptal kararına aykırı olduğunu görmekteyiz.

Bu nedenle, davanın iptale ilişkin kısmı hakkında ayrıca bir iptal kararı verilmesine yer olmadığı ve ademi infaz olarak tezahür eden davalı idare tasarrufu dolayısiyle yüksek kurulunca takdir olunacak miktarda manevi tazminat hükmolunması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onikinci Dairesince duruşma için önceden taraflara tebliğ edilmiş bulunan 17.2.1975 günü davacı vekili Av. Süveyda Tansel'in ve davalı idareyi temsilen I. Hukuk Müşaviri Orhan Cebe ile Hazine Av. Kudret Suner'in geldilkeri kanun sözcüsünün de hazır bulunduğu anlaşılarak yapılan açık duruşmada taraflar dinlendikten, kanunsözcüsünün düşüncesi alındıktan ve taraflara son söz verildikten sonra dosyadaki bütün belgeler incelenmek suretiyle gereği görüşüldü :

Husumet Turizm ve Tanıtma Bakanlığına yöneltilerek işin esasına geçildi.

9. 7. 1961 günlü ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sının 132 nci maddesinde «Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır. Bu organlarla idare, mahkeme kararlarını hiçbir surette değiştirmez ve bunların yerine getirilmesini geciktiiemez» denilmekte bu hükmüne paralel olarak 521 sayılı Danıştay Kanununun 95 inci maddesinde de «..... idare, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 132 nci maddesi gereğince Danıştay ilâmlarının icaplarına göre işlem veya eylem tesis etmeye mecburdur.....» hükmü yer almaktadır. Anılan hükümelr karşısında Danıştay kararlarını olduğu gibi ve geciktirmeden yerine getirmenin idare için zorunluluk olduğu açıktır.

Davacının basın şeref kartı isteminin reddine dair Basın Yayın Genel Müdürlüğünün İşlemi hukuka aykırı bulunarak dairemizin 17. 1. 1972 günlü E: 1969/2164, K:1972/143 sayılı kararı ile iptal edildiğine göre aynı idare tarafından bu kararın amaç ve gereklerine uyulmadan tesis olunan dava konusu işlem, hukuk aleminde sonuç doğurabilecek bir idari tasarruf olarak kabul edilemiyeceğinden yok hükmündeki bu idarî işlemin iptali istemi hakkında karar verilmesine yer olmadığına;

Tazminat istemine gelince; hukuk devleti ilkesinin bir gereği olarak Danıştay kararlarını olduğu gibi ve geciktirmeden yerine getirme zorunluluğuna uyulmaması. idare tüzel kişiliğinin hukukî sorumluluğuna yol açar. Bu sorumluluk, 521 sayılı «Danıştay Kanununun 95. maddesinin son bendinde Danıştay ilâmlarının icaplarına göre eylem veya işlem

Scanned by CamScanner

teiss etmeyen idare aleyhine, Danıştay'da maddî ve manevî tazminat davası açılabilir.» denilmekle ve yasal bir açıklığa kavuşturulmuştur.

Danıştay kararının uygulanmaması nedeniyle davacının bir basın mensubu olarak gerek mesleki bakımdan basın çevresinde gerekse sosyal hayatının çeşitli yön ve safhalarında, basın şeref kartının arzettiği önem dolayısıyle maruz kaldığı manevi kayıp ve acılarına karşılık olarak takdiren 4000 (Dörtbin) lira manevi tazminatın davalı idareden alınarak davacıya ödenmesine, fazlaya ilişkin talbin reddine, avukatlık asgari Ücret tarifesinin 11 inci maddesine göre 400 lira ücreti vekâlet ile ayrıntıları aşağıda gösterilen 168 (yüzaltmışsekiz) lira yargılama giderinden davanın haklılık derecesine göre 16,80 (onaltı lira seksen kuruş) lirasının davalıdan alınarak davacıya verilmesinde, peşin yatırılan 355 (üçyüzellibeş) lira harçtan 150 (yüzelli) lirasının mahsubu ile artan 205 (ikiyüzbeş liranın isteğinde davacıya geri verilmesine, 400 (dörtyüz) lira ücreti vekâletin de davacıdan alınarak davalıya verilmesine 17.2.1975 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Scanned by CamScanner